

CAS PRÀCTIC DE “RELIGIONS I MEDIACIÓ EN ZONES URBANES”

Títol descriptiu del cas:

Uns veïns denuncien una església evangèlica de Filadèlfia per raons d'incivisme.

Localització (inclosa breu descripció):

Un municipi molt densament poblat i que ha experimentat un creixement demogràfic “salvatge” en la última dècada (té uns 30.000 habitants, dels quals 12.000 són d'origen estranger quan l'any 2000 només eren 1.300). Apareix freqüentment als mitjans de comunicació per una combinació de problemes de pobresa, inseguretat i convivència intercultural.

Dates aproximatives d'inici i finalització (si s'escau) del procés de mediació:

Maig – Setembre del 2009, i des d'aleshores seguint permanent.

Diferents actors (religiosos, interreligiosos, polítics, etc.) participants (incloses les característiques més significatives de cadascun/a i les raons de la presència dels actors mediadors):

Actors directament implicats en el conflicte:

- **El pastor de l'Església evangèlica de Filadèlfia**, comunitat religiosa que agrupa creients d'ètnia gitana. El seu culte té lloc sis dies a la setmana durant unes dues hores i es caracteritza, entre altres coses, per la importància de la música, la prèdica de la paraula en to exaltat a càrrec d'un pastor i l'exteriorització emocional per part dels fidels; els ancians (o referents morals) de la comunitat.
- **Uns veïns**, propietaris d'un bar situat just a sota de l'església.

Altres actors menys directament implicats:

- **La policia municipal** –a qui va arribar la denúncia- i **l'ajuntament** –que havia de donar-hi resposta: exigir certs canvis? tancar el local? El cas implicava dues àrees municipals: la d' “integració i convivència” i la d' “urbanisme”.

Actors mediadors:

- **Unescocat** –que té un conveni amb aquest ajuntament per ajudar-lo en la gestió de la diversitat religiosa local i per mediar en casos amb component religiós- i la mateixa policia.

Elements significatius relatius als antecedents i al context del conflicte (anteriors al procés de mediació):

Els veïns de l'església i propietaris d'un bar situat just a sota de l'església fa temps que se sentien perjudicats pel soroll diari generat pels membres de la comunitat religiosa abans, durant i després del culte; i també pel fet que embrutessin l'escala i l'entrada de l'edifici, aparquessin sistemàticament en doble fila, etc. La descoberta d'una fuita d'aigua procedent del pis de l'església i la celebració recent d'una trobada massiva de fidels els va acabar de decidir a posar la denúncia.

Els darrers anys s'han recollit a Catalunya nombrosos casos similars relacionats amb aquestes esglésies de gitanos o amb d'altres amb característiques similars. Quan no són les esglésies les que desconeixen o es salten la normativa, és la disparitat de criteris, incoherència o arbitrarietat de les administracions locals a l'hora d'aplicar el reglament, ja sigui a priori (a l'hora d'autoritzar o no l'obertura d'un lloc de culte) o a posteriori (a l'hora de tancar-lo o de permetre que romanguí obert), la que sovint converteix aquests casos en una mena de carrerons sense sortida en que els drets fonamentals –viure dignament, la seguretat de les persones, la seva llibertat religiosa, etc.- acaben semblant incompatibles.

Objectius inicials de la intervenció mediatora:

L'objectiu del procés de mediació era evitar que la denúncia realitzada pels veïns derivés en el tancament taxatiu del lloc de culte i buscar una solució alternativa que, alhora que preservés els drets dels denunciants, no suposés un acte discriminatori i un atemptat al dret religiós i de culte de la comunitat; també evitar que tot plegat provoqués un conflicte entre la comunitat i els veïns i entre aquests i l'administració.

Breu descripció del desenvolupament conflicte i de la mediació realitzada:

Per part d'Unescocat, un cop informats del cas per l'ajuntament, la primera acció concreta va ser anar a visitar els responsables de l'església, per comunicar-los l'existència de la denúncia efectuada pels veïns i recollir la seva reacció. El pastor i l'ancià van reaccionar positivament a la notícia, reconeixent la raó de cadascun dels motius causants de la denúncia. En quant al problema de la fuga d'aigua, van informar que ja s'havia efectuat la reparació necessària. Pel que fa a l'aglomeració excessiva de gent i de cotxes mal aparcats un dia determinat, van explicar que havia estat fruit d'una celebració que va reunir gent de molts llocs de Catalunya. Van reconèixer que aquella iniciativa se'ls havia "escapat de les mans" i assegurar que no la repetirien. Pel que fa a la qüestió del soroll habitual, es van comprometre a intentar minimitzar-lo. Finalment, es va acordar una trobada entre ells i els veïns.

Abans que aquesta reunió amb els denunciants es produís, la policia municipal va posar-se en contacte amb Unescocat per explicar la seva voluntat de ser present durant la mateixa i de desenvolupar el paper mediador. Unescocat es va posar a disposició de la policia, per fer un recolzament especialitzat d'aquesta funció.

La trobada entre l'església i els veïns –per tant amb presència de la policia municipal i d'Unescocat- va ser positiva i fins i tot cordial. El pastor desconeixia (o, amb tacte, va dir desconèixer) molts detalls relatius al comportament dels fidels abans i després del culte, és a dir fora de l'espai pròpiament eclesial. En aquest sentit, es va disculpar pels fets que va qualificar de "greus" i es va comprometre a fer valer la seva autoritat moral per, primer parlar-ne amb els ancians de la comunitat i per, després, durant el culte mateix, demanar un comportament més cívic als fidels. També es van definir una sèrie de compromisos concrets relatius a la disminució del soroll, com ara no fer servir el micròfon, baixar el to de la seva prèdica, reduir el temps musical, acabar puntualment a l'hora, etc.

Avaluació del grau d'assoliment dels objectius inicials:

Els dies immediatament posteriors a la trobada, consultats per Unescocat, els veïns van explicar haver experimentat una disminució molt considerable del grau de soroll. Des d'aleshores, Unescocat ha fet un seguiment permanent del cas, amb converses periòdiques amb els veïns i els responsables de la comunitat religiosa. Malgrat amb el temps el nivell de compromís amb els acords s'ha relaxat una mica, mai s'ha tornat a la situació anterior que va provocar la denúncia i a dia d'avui els veïns consideren que no hi ha motiu per repetir-la. L'església per tant continua oberta.

Recursos mediadors utilitzats (recursos –humans, espirituals, comunitaris, etcètera- propis dels actors involucrats, recursos dels actors mediadors, etcètera):

- La notificació presencial de la denúncia als denunciats per part del mediador d'Unescocat; situació que sempre és menys violenta que rebre-la per correu.
- L'actitud constructiva de tots els actors implicats; especialment la generositat i la paciència dels mateixos veïns, la seva capacitat d'empatitzar. En una conversa a part, es van declarar "ateus però respectuosos amb les creences de tothom."
- L'autoritat moral dels pastors i els ancians de l'església.

Despeses de la intervenció medidora (hores de dedicació dels mediadors, materials, etcètera):

Dues reunions de dues hores. Converses presencials o telefòniques periòdiques de seguiment.